

Књига која се чита за дан

(„Златна долина“ ,Мајкл Морпурго)

Роман „Златна долина“ говори о тешкој судбини брата и сестре, која је последица дуготрајног непријатељства Енглеца и Ираца. Разна књижевна дела описују љубав између брата и сестре, али овај роман показује и то да брат и сестра никада не одустају једно од другог.

Радња овог романа почиње у Ирској, а завршава се у Калифорнији. На путу од Ирске до Калифорније Шону и Ени Обрајан, главним ликовима овог романа, десило се разне авантуре: они ће бити принуђени да оду од куће, путоваће бродом, ићи ће кроз прерије и пустиње и још много тога. Шон је четрнаестогодишњак који одржава у животу своју болесну мајку и млађу сестрицу. Он је добар, храбар, вредан. Иако је у животу доживео многа искушења, никада се није променио. Једна његова реченица, која гласи: „Над проливеним млеком не треба плакати“, говори нам да је био доста зрео за своје године. Такође, овом реченицом он нам говори да се помирио са свим лошим стварима које је доживео и наставио даље. Ени је Шонова млађа сестра, она је такође добра, али је брзоплета и због тога ће често упадати у невоље. Свако има своју добру и лошу страну, па тако и Ени. Једном приликом рекла је да је, пре смрти свог најмлађег брата, у себи помислила да је требало да поједе парче хлеба које је он појео. Ово сазнање код читаоца уноси сумњу у њену доброту, али касније она својим поступцима доказује да није толико лоша. Мислим да јој не треба замерати, јер су јој у том тренутку вероватно осећања била помешана: осећала је и тугу, али и глад и страх, а ипак је била само дете. Писац нам овом ситуацијом поручује да, колико год добрих дела учинили, једно лоше дело доводи до тога да људи мисле да смо лоши. Шон је у почетку замерао Ени на њеној безоплетости, али касније је од тога одустао. Поред Ени и Шона, у роману се јављају и други ликови: њихова мајка, отац, Вил, виолиниста Вилијам Донели, Мали Лук, Марта и Хенри, Беси, Пол, Сајмус Фин. Мајка је приказана као добра и брижна Иркиња, али и као неко ко има лоше мишљење о енглеским војницима. Да ли ће, након што упозна Вила, она променити своје мишљење?

Сусрет Вила и Шона јако је интересантан, а они ће се толико спријатељити, да ће чак и мајка временом почети да верује Вилу. У почетку мајка је бранила Шону да се виђа са њим, али касније, како је примећивала да он даје њеној деци храну, почела је да му верује. Међутим, дуго је осећала страх и узнемиреност. Иако је Вил представљен као позитиван лик у овом делу, имао је и он неки терет на души, нешто га је мучило, а помажући овој породици он је успео да скине тај терет са себе. Он се заиста кајао за нека дела која је учинио у прошлости, а то нам доказује његова реченица: „Није тешко оно што носимо на глави, тешко је оно што носимо у срцу“. Вил је обишао околна села и видео је како људи и деца умиру од опаке болести. Знао је да ће ускоро та болест стићи и до Ени и Шона и да ће, ако се разболе, и они сигурно умрети. Због тога је једне вечери Вил од деце тражио да упозна њихову мајку. Он јој је предложио да их пошаље у Калифорнију код оца. Њихова мајка се сложила са тим и при одласку дала им је златну огрлицу. Та огрлица није безвредна, она треба да чува децу од зла и болести, а њена улога потврдила се у неколико ситуација. Огрлица је наслеђе њихове породице, а колико је она важна за породицу Обрајан, говори чињеница да је никада нису продали, чак и када им је живот зависео од тога.

У том периоду у Ирској владала је велика глад и харала је опасна болест, што је доста узнемиравало мајку, а последица ове кризе осетила се и на овој породици. Некада је њихова породица била велика, поред родитеља чинили су је и три брата и две сестре, али нажалост, Дени, Мали Џо и Мери су преминули од глади. Њихов отац је отишао у Калифорнију да би обезбедио бољи живот породици. Међутим, од њега годину дана није било ни трага ни гласа. Пошто је мајка увидела каква је ситуација и да ће у случају останка на том подручју деца умрети од глади и

болести, одлучила је, уз Вилову помоћ, да их пошаље у Калифорнију, да би пронашли оца и тако се спасили. На том путу ће се они наћи пред многим искушењима, среће добре, али и лоше људе. Тада почиње њихова борба за бољи живот. У овом делу књиге читалац је преплављен различитим осећањима: осећа срећу што су се деца спасила, али и страх и неизвесност због свега што може да им се деси на путу до Калифорније.

Ени и Шон нису губили време, већ су одмах пошли на пут. Укрцали су се на брод који је превозио мигранте из Ирске за Бостон. При укрцавању на брод од Вила су добили једну веома важну поуку: „ Никад се не осврћи, никад не гледај уназад“ . Ова реченица ми се јако допала, јер ако сагледамо целу књигу, видећемо да су деца пронашла оца зато што се нису освртала на оно што су оставила у Ирској. Чим су се укрцали на брод, Енина брзоплетост их је одмах увукла у невољу. Похлепан и зао капетан брода Мареј узео им је огрлицу, оптужујући их да су је украли. На том броду преживели су грозне ствари, поготову Шон, али као што и у животу у свему лошем има нечег доброг, тако је било и у овом случају : упознали су виолинисту Лијама Донелија, од кога је Шон научио да свира виолину, а Ени да плеше. Упознали су и господина Бландела, који је деловао строго, али је у ствари имао добро срце. Господин Бландел и виолиниста су у тајности помогли да правда буде задовољена и вратили су огрлицу ономе коме припада. Сакрили су је у виолини коју су касније дали Шону и Ени. Пред сам крај путовања брод је погодило страшно невреме и сви су погинули, осим Шона и Ени.

Наше јунаке нису обесхрабриле страхоте које су им се догодиле, они су кренули даље и стигли у Бостон. Све оно што их је научио виолиниста помогло им је да преживе: Шон је свирао виолину, а Ени је играла. Тамо су упознали Малог Лука, сестре Хенри и Марту и Беси. Сестре Марта и Хенри су их збринуте у својој кући и хтеле су да их убеди да је боље да остану код њих, него да траже оца кога можда неће наћи, али деца су била одлучна и наставила су пут. Пошли су за Калифорнију. Са Малим Луком ишли су кроз шуму, међутим, Ени је све време имала неки чудан осећај као да их неко прати. Њене слутње на крају су се обистиниле, јер је наишао човек са „браон шеширом“, који је украо огрлицу и отео Малог Лука. Деца су била уплашена, нису знала шта да раде. На сву срећу, Ени је била досетљива и нашла је начин како да спасу Малог Лука, али не и огрлицу. Пошто су морали да путују паробродом да би стигли до Зелене долине, места где је њихов отац саградио кућу, Мали Лук није могао да иде са њима до краја путовања, већ је морао да их преда Полу.

Пол је веома интересантан лик у овом роману. Имао је буран живот, у својој младости био је коцкар и пијаница, касније га је отац послао у војску, а након што је одслужио војску купио је брод и постао његов капетан. Међутим, његов отац је преминуо због разочарења у сина, што његове сестре Хенри и Марта нису могле да му опросте. Пол није волео децу, сматрао је да праве само неред, али ће због Ени и Шона променити своје мишљење. Деца ће са њим преживети доста авантура, путоваће паробродом, ићи ће запрегама кроз преприје и пустиње, вратиће огрлицу коју је украо човек са „браон шеширом“. Пошто Пол није хтео да их остави саме, одлучио је да их одведе до оца. Пол је одбијао да их остави саме превасходно због тога што их је заволео, али главни разлог је тај што ће његове сестре бити поносне на њега и можда му опростити очеву смрт. Заједно су путовали запрегама кроз прерије и пустиње. Овај део књиге је интересантан, јер је сваки тренутак био неизван: човек од кога је Пол узео огрлицу се вратио, направио је побуну међу људима, узео огрлицу и оставио Шона, Ени и Пола у пустињи. Нажалост, Пол због своје старе повреде ноге није могао да пешачи толико, па их је оставио, али је знао и веровао да ће наћи на помоћ. Тако је и било. Наишли су на Сајмуса Фина, свог сународника. Са њим су копали злато и вратили своју огрлицу. Сајмус се захваљујући њима обогатио и помогао им је да дођу до оца. Када су пронашли

огрлицу, Ени се разочарала и сматрала је да та огрлица носи неко проклетство, јер су Индијанци убили човека са „браон шеширом“ и још једног човека, који им је у пустињи дао воде.

Након тога Сајмус полази са њима, а пред крај пута су се разишли, јер је он отишао за Ирску. Деца су пронашла оца, а тамо су видели и мајку. Њихов отац је, у скоро исто време кад и они, пошао по њих, можда су чак и путовали истим бродом, а да то нису знали. Све то сада више није било битно, јер су сви били заједно.

Ако обратимо пажњу на наслов овог романа, видећемо да се ту помиње Златна долина. Наслов је вишезначан и може означавати две ствари. С једне стране, постоји могућност да се област у коју су Ени и Шон стигли назива Златном долином зато што су деца у близини пронашла злато, помоћу којег се Сајмус Фин обогатио. Друга могућност, много важнија за разумевање поруке овог дела, јесте да „златна долина“ представља породицу, која је, у ствари, највеће благо! Ликови који су помагали деци углавном нису имали породице или су их имали па изгубили, можда је то заправо прави разлог зашто су им помагали.

Писац је овом књигом показао да пут ка неком циљу може бити доста тежак и да се треба непрестано борити, чак и када помислимо да нећемо успети или нам нешто делује немогуће. Ову књигу бих препоручила свима, јер нам показује да иза сваке среће стоји пут бола и туге, који се мора прећи. Присетимо се које су све невоље прошли Ени и Шон, али ипак су остали заједно, сачували огрлицу, али оно најважније је то да су победили у борби за бољи живот. На овом путу деца су показала да су храбра, досетљива, стабилна. Њихов пут трајао је неколико година и за тих неколико година није се променио само њихов живот, већ и живот свих ликова са којима су се сусрели. Али су Шон и Ени, ма колико да су се променили услови њиховог живота, до краја остали добри, праведни и поштени. У једном делу књиге пише да ова деца доносе радост где год да се појаве и у потпуности се слажем са тим. Сви људи који имају јако тешку судбину, а остану пуни врлина и оптимизма, доносе радост где год да се појаве. Овај роман доноси снажну поруку о значају породице, показујући нам да породицу не чине само они са којима смо у крвном сродству, већ и они који су били са нама онда када нам је било најтеже.

Варвара Крстић

8. разред

ментор: Марија Митровић

ОШ „Вожд Карађорђе“ Алексинац